

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 692 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
To'irova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security.....	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umda	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdualilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжоновна	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva Maxliyoxon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	

TA'LIM JARAYONLARINI BOSHQARISHDA MOBIL TEXNOLOGIYALAR

Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi

Andijon davlat universiteti IT fakulteti Kamyuter tizmalari
va dasturiy ta'minot yo'nalishi magistratura talabasi

Ovxunov Iqboljon Abdunabiyeovich

Andijon davlat universiteti kompyuter injiniringi kafedra mudiri

Sherzodbek Nabiyeov Nurmuhammad o'g'li

Andijon davlat universiteti kompyuter injiniringi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalarning ahamiyati va ularning o'qituvchilar va o'quvchilarga qanday yordam berishi tahlil qilinadi. Mobil qurilmalar, smartfonlar va planshetlar yordamida ta'limni shaxsiylashtirish, masofaviy o'qish imkoniyatlarini yaratish, interaktiv o'qish materiallari va kollaborativ ta'lim usullarini rivojlantirish mumkin. Mobil texnologiyalar o'quvchilarga ta'lim jarayonlarini istalgan joyda va vaqtda davom ettirish imkoniyatini berib, o'qituvchilarga esa o'quvchilarni samarali boshqarish imkoniyatini yaratadi.

Kalit so'zlar: Ta'lim jarayoni, Mobil texnologiyalar, Mobil qurilmalar, shaxsiylashtirilgan ta'lim, Masofaviy ta'lim, Interaktiv ta'lim, O'qituvchilar, O'quvchilar, Ta'lim platformalari, Google Classroom, Khan Academy, Duolingo, Quizlet, Kollaborativ o'qish, Ta'lim ilovalari, Axborot xavfsizligi, Maxfiylik, Texnologik infratuzilma, Online kurslar, Elektron ta'lim, O'qish samaradorligi, Innovatsion ta'lim metodlari, Ta'limda innovatsiyalar.

Abstract: This article analyzes the importance of mobile technologies in managing educational processes and how they help teachers and students. Mobile devices, smartphones and tablets can be used to personalize education, create distance learning opportunities, develop interactive learning materials and collaborative learning methods. Mobile technologies allow students to continue their educational processes anywhere and anytime, and teachers can effectively manage students.

Key words: Learning process, Mobile technologies, Mobile devices, personalized learning, Distance learning, Interactive learning, Teachers, Students, Learning platforms, Google Classroom, Khan Academy, Duolingo, Quizlet, Collaborative learning, Educational applications, Information security, Privacy, Technological infrastructure, Online courses, E-learning, Learning effectiveness, Innovative teaching methods, Innovations in education.

Аннотация: В данной статье анализируется важность мобильных технологий в управлении образовательными процессами и то, как они помогают преподавателям и студентам. Мобильные устройства, смартфоны и планшеты могут использоваться для персонализации образования, создания возможностей дистанционного обучения, разработки интерактивных учебных материалов и методов совместного обучения. Мобильные технологии позволяют студентам продолжать свои образовательные процессы в любом месте и в любое время, а преподаватели могут эффективно управлять студентами.

Ключевые слова: Процесс обучения, Мобильные технологии, Мобильные устройства, Персонализированное обучение, Дистанционное обучение, Интерактивное обучение, Преподаватели, Студенты, Платформы обучения, Google Classroom, Khan Academy, Duolingo, Quizlet, Совместное обучение, Образовательные приложения, Информационная безопасность, Конфиденциальность, Технологическая инфраструктура, Онлайн-курсы, Электронное обучение, Эффективность обучения, Инновационные методы обучения, Инновации в образовании.

KIRISH

Bugungi kunda texnologiyaning ta'lim sohasida olib kelgan inqilobiy o'zgarishlari tobora kengayib bormoqda. Ayniqsa, mobil texnologiyalar ta'lim jarayonlariga yangi imkoniyatlar yaratmoqda va ushbu texnologiyalar yordamida o'qish va o'qitish shakllari yanada interaktiv, samarali va moslashuvchan bo'lib bormoqda. Mobil qurilmalar, smartfonlar va planshetlar o'quvchilarga va o'qituvchilarga ta'limni istalgan joyda va vaqtda amalga oshirish imkoniyatini beradi. Bu, ayniqsa, masofaviy ta'limning rivojlanishi, ta'limni shaxsiylashtirish va o'quvchilarni turli platformalarda faol ishtirok etishga undashda muhim rol o'ynaydi. Mobil texnologiyalar ta'limning an'anaviy usullarini takomillashtirishga, o'qituvchilar va o'quvchilarga qo'shimcha imkoniyatlar

yaratishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, bu texnologiyalar o'qish samaradorligini oshirishi, yangi metodlarni qo'llashga yordam berishi va ta'lim jarayonini global miqyosda yanada kengaytirishi mumkin. Shu bilan birga, mobil texnologiyalar ta'limda turli qiyinchiliklarni ham yuzaga keltirmoqda, masalan, axborot xavfsizligi, infratuzilma masalalari va o'qituvchilarning yangi texnologiyalarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar. Ushbu maqolada, mobil texnologiyalarni ta'lim jarayonlarini boshqarishda qanday qo'llanilishi, ularning afzalliklari va yuzaga keladigan muammolar haqida so'z boradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mobil texnologiyalar ta'lim tizimiga jadal sur'atlar bilan kirib kelmoqda va bu yo'nalishdagi ilmiy adabiyotlar soni ham izchil ortib bormoqda. Tadqiqotchilar ushbu texnologiyalarning o'quvchilarning faolligi, o'zlashtirishi va ta'lim jarayonining samaradorligiga ta'sirini keng tahlil qilishgan.

Kukulska-Hulme va Shield (2016) tomonidan taqdim etilgan *"Mobile Learning: A Handbook for Educators and Trainers"* nomli asar mobil o'qitishning nazariy asoslari va amaliy uslublarini keng yoritib beradi. Mualliflar mobil qurilmalar yordamida ta'limni shaxsiylashtirish, o'quvchini faol o'rgatuvchi sifatida shakllantirish imkoniyatlariga e'tibor qaratadi.

Bates (2015) o'zining *"Teaching in a Digital Age"* asarida mobil texnologiyalarni ta'lim dizayniga integratsiya qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar beradi. Uning fikricha, o'quv jarayoniga texnologiyani qo'shishdan oldin pedagogik maqsadlar aniq belgilanishi lozim. Bu yondashuv mobil texnologiyalarning samarali ishlatilishini kafolatlaydi.

Crompton (2013) mobil ta'limning tarixiy taraqqiyotini tahlil qilgan. U o'z maqolasida mobil texnologiyalarning dastlabki rivojlanish bosqichlaridan tortib, hozirgi zamonaviy o'quv muhitlarigacha bo'lgan jarayonni ko'rsatadi. Ayniqsa, u mobil qurilmalar yordamida o'quvchini o'rganish markaziga qo'yish muhimligini ta'kidlaydi.

Stockwell va Stockwell (2013) til o'rgatishda mobil texnologiyalarning o'rnini o'rganib, ularning mashqlarni mustaqil bajarish, so'z boyligini oshirish va eshitish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi foydasini ko'rsatib bergan. Bu holat boshqa fanlarda ham o'xshash uslubda qo'llanishi mumkinligini isbotlaydi.

UNESCO (2013) tomonidan chop etilgan qo'llanma esa ta'lim siyosati darajasida mobil texnologiyalarni qanday joriy qilish mumkinligi haqida amaliy ko'rsatmalar beradi. Unda o'qituvchilarni texnologiyaga tayyorlash, infratuzilmani rivojlantirish va ta'lim adolatini ta'minlash masalalari yoritilgan.

Miller va Carver (2017) mobil texnologiyalarni XXI asr ta'limining ajralmas qismi sifatida ko'rib chiqadi. Ularning fikriga ko'ra, mobil qurilmalar ta'limda erkinlik, moslashuvchanlik va doimiy o'rganish muhitini yaratadi.

Umuman olganda, adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, mobil texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va o'quvchi markaziga yo'naltirilgan qilish imkonini beradi. Biroq, texnologik infratuzilma, xavfsizlik va o'qituvchilarning malakasi kabi omillar ushbu texnologiyalarning muvaffaqiyatli joriy etilishi uchun muhim shart hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada muallof tomonidan analiz, sintez, induksiya va deduksiya, taqqoslash usullaridan keng foydalanilgan

TAHLIL VA NATIJALAR

Mobil texnologiyalar va ta'lim: Mobil texnologiyalar ta'lim sohasida rivojlanishning yangi bosqichiga olib keldi. Smartfonlar, planshetlar va boshqa mobil qurilmalar o'quvchilarga ta'lim jarayonini vaqt va joydan qat'iy nazar amalga oshirish imkoniyatini yaratdi. Masofaviy ta'lim, onlayn kurslar, interaktiv dars materiallari va mobil ilovalar o'qish va o'qitish usullarini yangi, samarali darajaga olib chiqdi. Mobil texnologiyalar o'quvchilarga o'z sur'atida o'qish imkoniyatini taqdim etadi. Bu, ayniqsa, individual yondashuvni talab qiladigan o'quvchilarga foydalidir. Shuningdek, o'qituvchilar ta'lim jarayonini samarali boshqarish, o'quvchilarning yutuqlarini kuzatish va o'qish samaradorligini oshirish uchun mobil texnologiyalarni ishlatish imkoniyatiga ega bo'lmoqdalar.

Masofaviy Ta'lim va Mobil Texnologiyalar Mobil texnologiyalar masofaviy ta'limning rivojlanishiga katta hissa qo'shdi. Endi o'quvchilar geografik joylashuvga qarab, ta'lim olishda cheklolarga duch kelmaydilar. Online platformalar orqali o'qish, video darslar, interaktiv testlar va ma'ruzalar taqdim etilishi masofaviy ta'limni kengaytiradi. O'qituvchilar, o'z navbatida, mobil qurilmalar yordamida o'quvchilarga topshiriqlarni yuborish, baholash va individual maslahatlar berish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Masofaviy ta'limda mobil texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z uylarida yoki istalgan joyda ta'lim olishlari mumkin. Bu, ayniqsa, pandemiya davrida, ta'lim tizimining uzluksiz ishlashini ta'minlashda muhim rol o'ynadi.

Shaxsiylashtirilgan Ta'lim va Mobil Ilovalar Mobil texnologiyalar shaxsiylashtirilgan ta'limni amalga oshirishda katta yordam beradi. Mobil ilovalar yordamida o'quvchilar o'z ehtiyojlariga mos ravishda o'qish

materiallarini tanlashlari, testlarni bajarishlari va o'z sur'atida ta'lim olishlari mumkin. Masalan, Duolingo kabi til o'rganish ilovalari o'quvchilarga o'z yordamini taqdim etadi, bu o'z navbatida ularning o'qish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Shaxsiylashtirilgan ta'limda o'quvchilar o'z yutuqlarini baholash, o'z natijalariga qarab yangi maqsadlar belgilash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Mobil texnologiyalar yordamida ta'lim o'qish jarayonini individual ehtiyojlarga moslashtiradi, shu bilan birga, o'qituvchilarni o'quvchilarning rivojlanishiga yondashishda ko'proq imkoniyatlarga ega qiladi.

Interaktiv Ta'lim va Mobil Qurilmalar Mobil texnologiyalar ta'limni yanada interaktiv va qiziqarli qilishga yordam beradi. O'quvchilar uchun mobil qurilmalarda mavjud bo'lgan interaktiv materiallar, o'yinlar, simulyatsiyalar va testlar ularning diqqatini jalb etadi va o'qish jarayonini jonlantiradi. Bunday yondashuv o'quvchilarning faolligini oshiradi va bilimni yanada samarali o'zlashtirishlariga imkon yaratadi.

Masalan, matematika yoki fizikadagi murakkab masalalarni yechishda simulyatsiyalar va vizualizatsiyalar yordamida tushunish osonlashadi. Bu, ayniqsa, vizual o'qish usullarini afzal ko'radigan o'quvchilar uchun samarali bo'ladi.

Kollaborativ O'qish va Mobil Texnologiyalar Mobil texnologiyalar o'quvchilarga birgalikda o'qish va ishlash imkoniyatlarini yaratadi. Kollaborativ ta'lim, o'quvchilarni guruhlar shaklida ishlashga, bir-birlari bilan fikr almashishga va kooperativ darslar o'tkazishga undaydi. Mobil platformalar va ilovalar yordamida o'quvchilar bir-birlari bilan real vaqt rejimida bog'lanib, o'zaro hamkorlik qilishlari mumkin.

Bundan tashqari, mobil texnologiyalar yordamida o'qituvchilar darsni onlayn tarzda boshqarish, guruhlarini shakllantirish va ularning ishini baholash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu, ta'limda yanada ko'proq jamoaviy yondashuvni ta'minlaydi.

Texnologik Muammolar va Chora-tadbirlar Mobil texnologiyalarning ta'limda qo'llanilishi ko'plab afzalliklarga ega bo'lsa-da, bir nechta muammolarni ham keltirib chiqaradi. Ularning asosiylari quyidagilar:

Texnologik infratuzilma: Ba'zi hududlarda internet tezligi past yoki mobil qurilmalar yetarli emas. Bu ta'limning barqarorligini ta'minlashda muammo yaratadi.

Axborot xavfsizligi va maxfiylik: Mobil qurilmalar orqali ta'lim olishda o'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarining xavfsizligi ta'minlanishi kerak.

O'qituvchilarni tayyorlash: Yangi texnologiyalarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarni tayyorlash, ularni mobil platformalar va ilovalardan foydalanishga o'rgatish zarur.

Mobil Texnologiyalarni Ta'limda Samarasiz Qo'llashning Oldini Olish Mobil texnologiyalarni ta'limda samarali qo'llash uchun quyidagi chora-tadbirlar amalga oshirilishi zarur: Infratuzilmani takomillashtirish: Internetning keng tarqalganligi va tezligini oshirish. O'qituvchilarni doimiy ravishda ta'limdan o'tkazish: O'qituvchilarni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish, ularni mobil ilovalar va platformalardan samarali foydalanishga o'rgatish.

Axborot xavfsizligini ta'minlash: O'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish va xavfsiz platformalar yaratish.

Mobil Texnologiyalarning Ta'limga Ta'siri

Mobil texnologiyalar ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan, shaxsiylashtirilgan va tezkor qilishga yordam beradi. O'quvchilar va o'qituvchilar mobil qurilmalar orqali bir nechta asosiy imkoniyatlardan foydalanishlari mumkin:

Masofaviy Ta'lim: Mobil texnologiyalar ta'lim olishni istalgan joyda va vaqtda amalga oshirish imkoniyatini yaratadi. Online kurslar, video darslar, va interaktiv o'quv platformalari o'quvchilarga masofaviy tarzda ta'lim olish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, chekka hududlarda yashovchi talaba va o'qituvchilar uchun juda muhim.

O'quv Jarayonini Shaxsiylashtirish: Mobil ilovalar yordamida o'quvchilarning o'quv yuki, bilim darajasi va individual ehtiyojlariga mos ravishda darslarni shaxsiylashtirish mumkin. Masalan, til o'rganish yoki matematika bo'yicha mobil ilovalar yordamida o'quvchilar o'z sur'atida darslarni o'rganishlari mumkin.

Interaktiv Ta'lim: Mobil qurilmalarda o'quvchilar uchun interaktiv materiallar, simulyatsiyalar, o'yinlar va testlar mavjud. Bu, o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi va ularning diqqatini jalb qiladi. Mobil texnologiyalar yordamida o'quvchilarning o'qish va tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratish mumkin.

Kollaborativ O'qish: Mobil texnologiyalar yordamida o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida kollaborativ o'qish imkoniyatlari yaratiladi. Masalan, mobil platformalar yordamida guruhlar shaklida ishlash, fikr almashish va kooperativ darslar o'tkazish mumkin.

Mobil Ilovalar va Platformalar Mobil ilovalar ta'lim jarayonida katta rol o'ynaydi. Ular o'quvchilarga o'z vaqtida o'qish, o'qituvchilarga esa darslarni samarali boshqarish imkoniyatini beradi. Eng mashhur ta'lim ilovalari va platformalaridan bazilari quyidagilar:

Google Classroom: O'qituvchilarga dars materiallarini taqdim etish, topshiriqlarni belgilash va o'quvchilarning ishlarini baholash imkonini beruvchi mobil platforma.

Khan Academy: Matematikadan tortib, fizika, kimyo va boshqa fanlar bo'yicha bepul darslar va testlarni taklif etadi.

Duolingo: Til o'rganishga yordam beradigan mobil ilova bo'lib, o'quvchilarga interaktiv usulda yangi til o'rganish imkoniyatini yaratadi.

Quizlet: O'quvchilar uchun mavzular bo'yicha so'zlar va formulalarni o'rganish uchun testlar va kartochkalar yaratish imkoniyatini beruvchi ilova.

Mobil texnologiyalarni ta'limda boshqarishdagi keng tarqalgan muammolar

Mobil texnologiyalar ta'lim jarayonida ko'plab ijobiy o'zgarishlar kiritgan bo'lsa-da, ba'zi muammolar ham mavjud. Ularga quyidagilar kiradi:

Texnologik infratuzilma: Ba'zi hududlarda internet tezligi past yoki mobil qurilmalar mavjud emas. Bu, o'quvchilarning ta'limga kirish imkoniyatini cheklaydi.

Axborot Xavfsizligi va Maxfiylik: Mobil qurilmalarda shaxsiy ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlash va o'quvchilarning maxfiyligini himoya qilish muhim masala bo'lib qoladi.

O'qituvchilarni O'qitish: O'qituvchilarni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish va ularning texnologiyalarga nisbatan ijobiy munosabatlarini rivojlantirish zarur.

Texnologiya orqali kamchiliklar: Ba'zi o'quvchilar texnologiyalarga haddan tashqari qaram bo'lishi va uning foydasidan ko'ra salbiy ta'sirlar bo'lishi mumkin. Ularning diqqatini va vaqtini samarali boshqarish kerak.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar ulkan imkoniyatlar yaratmoqda. Ular o'quvchilarga ta'limni shaxsiylashtirish, masofaviy tarzda o'qish va interaktiv materiallar orqali bilim olish imkoniyatlarini taqdim etadi. Mobil qurilmalar va ta'lim platformalari yordamida o'qituvchilar darslarni samarali boshqarish, o'quvchilarni diqqat bilan kuzatish va ta'lim samaradorligini oshirish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda. Biroq, mobil texnologiyalarning muvaffaqiyatli ishlashi uchun texnologik infratuzilma, xavfsizlik, maxfiylikni himoya qilish va o'qituvchilarni yangi texnologiyalar bilan o'qitish masalalariga jiddiy e'tibor qaratish zarur. Mobil texnologiyalar ta'lim sohasida yanada ko'proq innovatsion yondashuvlarni talab qiladi, bu esa o'qituvchilar va o'quvchilarni doimiy ravishda yangi metodlar va vositalar bilan tanishtirishni talab etadi. Texnologiyalarni samarali qo'llash o'quvchilarning ta'lim olish jarayonini qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi, shuningdek, ta'lim tizimida muhim o'zgarishlarni amalga oshirishga turtki bo'ladi. Shu bilan birga, texnologiyalarning salbiy ta'sirini kamaytirish, ularning xavfsizligini ta'minlash va ta'limni yanada samarali qilish uchun to'g'ri strategiyalarni ishlab chiqish zarur. Umuman olganda, mobil texnologiyalar ta'lim jarayonlarini yanada yuqori darajaga ko'tarish va global ta'lim tizimida keng qamrovli imkoniyatlarni yaratishda muhim vosita hisoblanadi.

Texnologik infratuzilmani rivojlantirish: Barcha ta'lim muassasalarida yuqori tezlikdagi internet va zamonaviy mobil qurilmalar bilan ta'minlash choralari ko'rilishi lozim.

O'qituvchilarni doimiy o'qitish: Mobil texnologiyalarni samarali qo'llash bo'yicha o'qituvchilar uchun maxsus treninglar, seminar va onlayn kurslar tashkil etilishi zarur.

Mobil ilovalarning o'quv dasturiga integratsiyasi: Dars jarayonlariga moslashtirilgan, milliy ta'lim standartlariga mos mobil ilovalarni ishlab chiqish va ularni o'quv dasturlariga tatbiq etish lozim.

Shaxsiylashtirilgan ta'limga e'tibor: O'quvchilarning qiziqishlari va bilim darajalarini hisobga olgan holda individual o'quv yo'nalishlarini yaratish va mobil platformalar orqali qo'llab-quvvatlash muhim.

Axborot xavfsizligi va maxfiylikni ta'minlash: Mobil ta'lim platformalarida o'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish bo'yicha ishonchli tizimlar joriy etilishi kerak.

Nazorat va tahlil mexanizmlarini yaratish: Mobil texnologiyalar orqali o'quvchilarning faolligi va o'zlashtirish ko'rsatkichlarini tahlil qiluvchi analitik tizimlardan foydalanish samaradorlikni oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Agarwal, A., & Bansal, R. (2016). Mobile Technologies in Education: A Study of Impact on Learning and Teaching. *International Journal of Education and Development*, 10(2), 145-155.
2. Anderson, C. A., & Rainie, L. (2014). The Impact of Digital Tools on Student Writing and How Writing is Taught in Schools. Pew Research Center.
3. Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2016). *Mobile Learning: A Handbook for Educators and Trainers*. Routledge.
4. Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., & Freeman, A. (2014). *The NMC Horizon Report: 2014 Higher Education Edition*. The New Media Consortium.
5. Bates, A. T. (2015). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. Tony Bates Associates Ltd.
6. Laurillard, D. (2012). *Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology*. Routledge.
7. Stockwell, G., & Stockwell, R. (2013). The Use of Mobile Devices for Language Learning. *Computer Assisted Language Learning*, 26(1), 1-14.

8. Crompton, H. (2013). A Historical Overview of Mobile Learning: Toward Learner-Centered Education. *Educational Technology & Society*, 16(2), 3-17.
9. Miller, C., & Carver, J. (2017). Mobile Learning: A New Mode of Education for the Twenty-First Century. *Journal of Educational Technology*, 45(3), 9-15.
10. UNESCO (2013). *Mobile Learning: A Handbook for Teachers and Educators*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>